

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy, Spraw
Socjalnych i Zdrowia**

Warszawa, dnia września 2011 r.

P/11/092
KPZ-4101-02-06/2011

**Pani
Wioletta Krawczyk
Dyrektor Powiatowego Zespołu
Placówek Opiekuńczo-
Wychowawczych
w Konstancinie-Jeziornie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia przeprowadziła w Powiatowym Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Konstancinie-Jeziornie (zwanym dalej „Placówką”) kontrolę w zakresie funkcjonowania Placówki oraz jej współdziałania z innymi instytucjami na rzecz powrotu dzieci do wychowania w rodzinie. Kontrola objęła lata 2008 – I półrocze 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 31 sierpnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, pozytywnie ocenia działania Placówki w celu powrotu dzieci do wychowania w rodzinie.

Formułując ocenę ogólną NIK uwzględniła prawidłową realizację zadań merytorycznych, określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych² (zwanym dalej „rozporządzeniem”). Wskaźnik zatrudnienia pracowników zapewniał, zgodnie z przepisem § 31 rozporządzenia, bezpieczeństwo i indywidualną opiekę nad dziećmi, a kwalifikacje pracowników były zgodne §§ 37 i 38 tego aktu prawnego. W badanym okresie wychowawcy kierujący procesem wychowawczym dzieci realizowali zadania zgodnie z wymogami § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia, tj. każdy z nich obejmował procesem wychowawczym nie więcej niż 8 dzieci.

W latach 2008-I półrocze 2011 r. do Placówki przyjęto łącznie 88 dzieci. Zgodność prowadzonych działań Placówki z obowiązującymi przepisami i uregulowaniami wewnętrznymi w zakresie działalności i jej współdziałania z innymi instytucjami na rzecz powrotu dzieci do wychowania w rodzinie, została oceniona na podstawie szczegółowego badania dokumentacji 60 dzieci, tj. 68,2 %. Ustalono, że we wszystkich przypadkach przestrzegano postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w zakresie wskazanego typu placówki. Spośród 83 dzieci, które w kontrolowanym okresie ją opuściły, najwięcej 37 dzieci, tj. 44,6 % powróciło do rodzin biologicznych, 22 usamodzielniało się, a 10 umieszczono w rodzinach zastępczych i adopcyjnych (pozostałe 14 dzieci odeszło do: domów dziecka, MOW, DPS, zakładów poprawczych oraz schronisk dla nieletnich). Częstotliwość oraz skuteczność kontaktów pracowników socjalnych i wychowawców z rodzinami naturalnymi była uzależniona od woli współpracy członków rodzin z pracownikami Placówki.

Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia dotyczyły:

1. W okresie objętym kontrolą zaistniał 1 przypadek skreślenia z ewidencji Placówki wychowanka, skierowanego przez sąd do młodzieżowego ośrodka wychowawczego. Skreślenia tego dokonano bez postanowienia sądu o zakończeniu jego pobytu w Placówce, co było sprzeczne z § 22 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia.
2. Procedura ustalenia kosztu utrzymania dziecka w Placówce odbiegała od metodologii wyliczeń ustalonej w art. 6 pkt 15 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Różnica polegała na tym, że wydatki za rok ubiegły podzielono przez średnią liczbę wychowanków, a nie przez sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego. Błędna metodologia wyliczeń nie skutkowała jednak różnicami średniego kosztu utrzymania dziecka w Placówce.
3. Dokumentacja dotycząca 60 dzieci wykazała, co następuje:

² Dz. U. z 2007 r. Nr 201, poz. 1455.

³ Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, ze zm.

- Jedynie w 7 przypadkach Placówka posiadała wszystkie wymagane dokumenty, o których mowa w § 19 ust. 1 rozporządzenia. W 36 przypadkach kwestionariusze aktualnego wywiadu środowiskowego sporządzone zostały przez pracowników Placówki, a w 17 przypadkach w sytuacji gdy dzieci odeszły z Placówki przed upływem miesiąca, pochodziły z innych województw, lub brak było możliwości przeprowadzenia wywiadu (rodzice w areszcie, pełne sieroty) wywiad środowiskowy nie został przeprowadzony. W 37 przypadkach wywiad środowiskowy został przeprowadzony po upływie 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia sądu o umieszczeniu dziecka w Placówce, co stanowiło naruszenie § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego⁴. Powyższe nieprawidłowości, w ocenie NIK, wynikały nie tylko z obiektywnej sytuacji rodzinnej dzieci lecz także nienależytej współpracy Placówki z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie.
 - W 32 przypadkach brak pełnej dokumentacji spowodował, że pierwszy indywidualny plan pracy został opracowany przed sporządzeniem kwestionariusza aktualnego wywiadu środowiskowego wraz ze szczegółowym opisem sytuacji dziecka, co stanowiło naruszenie § 19 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia.
 - W 13 przypadkach stwierdzono, iż plan pracy z dzieckiem był modyfikowany rzadziej niż co pół roku, co stanowiło naruszenie przepisu § ust. 6 rozporządzenia. Przypadki te dotyczyły sytuacji gdy termin modyfikacji planu przypadał na okres wakacyjny i występował w związku z tym brak możliwości kontaktu dziecka z wychowawcą.
4. Przewidywany w Regulaminie Organizacyjnym limit miejsc nie był przestrzegany. Limit ten wynosił w 2008 i 2009 r. 55 miejsc a w 2010 r. i 2011 r. 52 miejsca. Faktycznie w Placówce na koniec 2009 r. i 2010 r. przebywało 56 dzieci, a na koniec I półrocza 2011 r. 55 dzieci. Nie przestrzegano także określonego w Regulaminie Organizacyjnym Placówki limitu wieku wychowanków, tj. od 3 roku życia oraz od 11 roku życia w przypadku Oddziału Interwencyjnego Placówki. Według stanu na dzień 30.06.2011 r. w Placówce przebywało 3 dzieci poniżej 3 roku życia a na Oddziale Interwencyjnym 6 dzieci poniżej 11 roku życia. Powodem umieszczania dzieci w wieku poniżej określonego w Regulaminie Organizacyjnym jak i przekraczania limitu miejsc było przestrzeganie zasady nierozdzielania rodzeństw oraz obowiązku przyjmowania dzieci w sytuacjach zagrożenia ich zdrowia lub życia.

⁴ Dz. U. Nr 77, poz. 672, ze zm.

Przedstawiając Pani Dyrektor powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. niezwłoczne opracowywanie indywidualnych planów pracy z dzieckiem, stosownie do § 12 ust. 2 rozporządzenia oraz ich modyfikowanie w terminach wynikających z § 12 ust. 6,
2. dokonywanie skreśleń dzieci z listy wychowanków Placówki, kierowanych do Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, po uzyskaniu stosownych orzeczeń sądów w tym zakresie, tj. przestrzeganie § 22 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia,
3. egzekwowanie od powiatu kierującego dziecko do Placówki wymogu załączania dokumentacji zgodnie z zasadami określonymi w § 19 rozporządzenia,

Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.